

Handläggare
Claes Larsson

Datum
2016-02-18

Diarienummer
PBN-2016-0027

Yttrande 2016-01-26
Dnr Ku2015/02481/KL
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av betänkandet *Gestaltad livsmiljö*

Betänkandet SOU2015:88

Gestaltad Livsmiljö – En ny politik för arkitektur, form och design
Uppsala kommuns Plan- och byggnadsnämnd

Inledning

Vi anser att anslaget i utredningen är mycket bra och att det är positivt att frågor om god gestaltad miljö lyfts. Det holistiska perspektivet är nödvändigt. En av de stora fördelarna med utredningen är att den ger en signal att arkitektur behövs och är viktigt.

Vi ställer oss bakom förslaget till att bilda myndigheten *Gestaltad Livsmiljö* och ser stora möjligheter för verksamheten men även aspekter som behöver utvecklas. Ur vårt kommunala perspektiv ser vi inga formella hinder att skapa förutsättningar för en god gestaltad miljö men väl reella svårigheter i form av särintressen och starka aktörer med mer enskilda ekonomiska mål. Det omfattande behovet av bostadsbyggande är en stor utmaning i det kommunala arbetet att skapa goda livsmiljöer ur alla aspekter där motverkande av segregation är ett måste.

När nu regeringen lägger förslag som ska underlätta för ett ökat bostadsbyggande ser vi att dessa innefattar inriktningar som riskerar att försvåra det kommunala planeringsarbetet utifrån perspektivet gestaltad livsmiljö.

Från statligt håll skulle vi därför behöva hjälp med att lyfta frågornas vikt och samla den erfarenhet som finns för att stärka vårt arbete för en bättre gestaltad helhetsmiljö.

Myndigheten *Gestaltad Livsmiljö*

Vi anser att bildandet av myndigheten är en välfunnen åtgärd. Den har stora möjligheter att bli den samverkande kraft som ger stöd och legitimitet till det arbete med gestaltad kvalitet i den byggda miljön som bedrivs på alla nivåer i samhället.

Myndigheten kommer att ha möjlighet att förändra synen på arkitektur och dess inverkan vårt samhälles utveckling. Möjligheten finns även att stärka arkitekturens och arkitektens roll. Vi anser att myndighetens roll som övergripande samordnare av det offentligas ansvar i samhällsbyggande inte bara ska involvera statligt ägande utan inom alla områden. Stat, kommun, invånare och marknad behöver verka gemensamt. Helhetsbild innebär inte bara samordning utan även helhetsansvar. Att det offentliga ska vara förebilder och agera förebildligt är bra men räcker inte. Konkreta åtgärder behövs i form av direktiv till andra myndigheter och bolag samt riktade uppdrag att verka för god gestaltning vid allt byggande och planering i samhället.

För att myndighetens arbete ska bli tillräckligt verksamt tror vi att det behövs att man definierar och fokuserar uppdraget för att inte hamna i fällan att försöka lösa alla samhällsutmaningar.

Riksarkitekt

Förslaget med en funktion som riksarkitekt är något som vi stödjer och som kan vara en del i det övergripande arbetet med helhetssyn kring arkitektur och gestaltning i den byggda miljön. Funktionen riksarkitekt bör ha ett holistiskt perspektiv och aktivt arbeta med att samordna och driva utvecklingen kring arkitektonisk kvalitet i hela landet.

Vi tror att riksarkitekt inte behöver vara en person utan kan vara en grupp av arkitekter som tillsammans verkar för att höja kvaliteten i vår gemensamma livsmiljö.

Riksarkitektfunktionen bör inte finnas inom Statens fastighetsverk utan ingå i myndigheten *Gestaltad Livsmiljö*. Vi anser att arbetet med arkitektonisk kvalitet i den gestaltade miljön inte ska begränsas till det statligt ägda, byggda eller förvaltade. Samverkan mellan alla aktörer inom området såväl offentliga som privata är absolut nödvändig.

Verktyg

Åtgärder bör vidtas som bidrar till att höja nivån inom samhällsbyggandet och förstärka synen på arkitektur som ett nödvändigt verktyg och inte som en fördyrande extrakostnad.

Att överlag höja medvetenheten och kunskapsnivån är exempel på sådan åtgärd.

Den nya myndigheten kan ge metodstöd för nya upphandlingsformer, understödja kunskapsutbyte och samordna utbildning för offentliga beställare och andra aktörer som fastighetsutvecklare och byggbolag.

Enskilda kommuners arbete med att ta fram policyer och strategier för arkitektur och gestaltning bör stödjas och stimuleras. Detta kan underlättas genom att möjlighet att söka ekonomiska medel och stöd till metodik.

Förslaget att skapa en fond för ekonomiskt stöd och stimulans är bra. Mindre resursstarka kommuner och andra aktörer kan med medel från fonden uppmuntras att arbeta med satsningar inom området som annars inte skulle ha genomförts.

Att fonden administreras av den nya myndigheten känns naturligt.

Främja innovativt byggande

Förslaget att utvidga anslaget till innovativt byggande har både fördelar och risker. Vi anser att ambitionen att ge stöd till att utveckla fler, billigare och mer varierande bostäder med en

mångfald av lösningar är bra. Detta får dock inte ske på bekostnad av kvalitetssänkning när det gäller tillgänglighet för alla.

Ska vi skapa ett inkluderande samhälle är det viktigt att värna om bostäders tillgänglighet och inte främja dispens från kvalitetskrav.

Att däremot ge stöd till en innovation av bostadsbyggande som både ser till mångfald, kostnadseffektivitet och kvalitet ser vi som en välriktad åtgärd.

Plan- och byggnadsnämnden

Erik Pelling
Ordförande

Sara Östberg
Sekreterare